

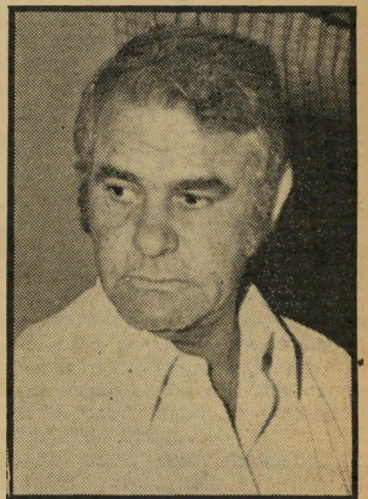
היועץ המישפטי בודק פרשת המדען הראשי

היועץ המישפטי לממשלה, פרופסור אהרון ברק, בודק תלונה על שהמדען הראשי לשעבר של משרד התעשייה-המיסחרי-התיירות, פרופסור יצחק יעקוב, עבר לנהל חברה-בת של קונצרן "אלביט". אלביט הייתה אחת החברות שקיבלה מתבססת על הטענה, שעבודת הפרופסור יעקוב נוגדת את חוק ההגבלות לאחר פרישה, האוסר על עובדי מדינה שפרשו לעבוד בחברות עימן קיימו קשרים בעת שעבדו במנגנון המדינה.

בתלונות נגדו, שהגיעו לידי היועץ המשפטי לפני חמישה חודשים, נאמר כי בהיותו מדען המישרד, אישר יעקוב הקצבות ל"אלביט", כדי לקדם פרויקטים שונים כמו סורק רנטגן צבעוני. גם נציבות שרות המדינה בודקת עתה את התלונות.

תלונות נוספות נגד רכטמן

מבקר המדינה בודק בימים אלה תלונה של יחיאל זנדברג מתל-אביב נגד ראש עיריית רחובות, ח"כ שמואל רכטמן. זנדברג טוען, כי מרץ בשנת 1971 מיגרש ברחוב בנימין 18 ברחובות לחברת "האחים דוניץ". למרות שהמיגרש נמצא במרכז העיר, נדחו לדבריו כל בקשותיו לאשר בניית חנויות במקום. מחירי המכירה שקיבל היה לכן נמוך, וניתן על

ראש עירייה רכטמן חנות - למי?

סמך הנחה כי מותר לבנות על המיגרש רק דירות מגורים. כאשר הקימו האחים דוניץ את הבניינים, הופתע זנדברג לראות כי הוקמו עליו 6 חנויות. עתה הוא מבקש לבדוק מדוע שינה ראש העירייה את מדיניות הבנייה במקום.

במקביל נפתחה חקירה בתלונה נוספת נגד ראש העירייה. בתלונה זו נאמר, כי מחלוקת הנקיון של העירייה שולחת פע-מיים בשבוע עובד של המחלקה (ערבי מעזה) אל בית אמו של רכטמן, כדי שינק את הבית ואת החצר. הדבר אומת על-ידי צוות "העולם הזה".

שוהם ל"פלוטקס"

גדעון שוהם התמנה חשב ואיש הכספים של "פלוטקס". מיפעל של "כור" בנתניה. הוא יחליף את אבינועם נוף, העובר לעבוד בחברה-בת של "כור" בהולנד.

הנהלת "אל-על" רימתה את הציבור

במהלך השביתה ב"אל על" התפרסמה ידיעה, בשם הנהלת החברה, כי ועדת השרים הכלכליים החליטה לסגור את חברת התעופה הלאומית. בפגישה שנערכה באחרונה בין ועדת עורכי העיתונים היומיים והנהלת "אל על" נשאלה שאלה ביחס להחלטה זו. יו"ר מועצת המנהלים, מרדכי בן-ארי, הכחיש כי התקבלה החלטה כזו, וכדי לחזק את דבריו הקריא את החלטת הממשלה, המדברת על נקיטת אמצעים לשם הפעלת חברת התעופה.

שכר צמוד לדולר

ביקבות שביתת הימאים התעורר ויכוח בשאלה: מי ינצח בשביתה, העובדים או הנהלה? מעטים שמו לב לכך שהעובדים השיגו הישג ראשון מסוגו בישראל: שכר הצמוד לדולר. הימאים לא דרשו תוספות של עשרות אחוזים - הם ביקשו וקיבלו רק תוספת של 20%, אך זו תהיה צמודה לשער הדולר ביום התימת ההסכם. כל שינוי בשער הדולר יגורר, אוטור-מטיה, תוספת-שכר בגבולות ה-20% ה-מוסכמים.

האם היתה חבלה בקריית-הפלדה?

הנהלת קונצרן "כור" החלה לבדוק את הסיבות להתמוטטות כיפת תנור יציקת הפלדה, שגרמה להפסקת העבודה במיפעל למשך כמה ימים. ההתמוטטות אירעה אחרי שבקשת העובדים להשביט את העבודה בכל ימי הפסח נדחתה. הנהלת "כור" סירבה להיענות לבקשת העובדים, בטענה כי כל מיפעלי "כור" עובדים בחול המועד. עתה נבדקת האפשרות שההתמוטטות אירעה כתוצאה מחבלה מתוכננת.

ירידה בריווחיות לביצח מאכל

ריווחיות למגדלי ביצי מאכל, בהתאם לנתוני המכון לחקר ריווחיות המשק ה-חקלאי, היתה בשנת 1975/76 0.7 אחוז, לעומת 1.4 אחוזות בשנה קודמת. הירידה נובעת בעיקר מעליה בהוצאות הייצור, בעיקר במחירי המינסופא וחומרי הרבייה. לעומת זאת חלה ירידה גדולה בעלות ההון למגדל.

השערים הגבוהים של המניות יצרו שוב מעין אווירה של ערב מפולת, המז-כירה את המפולת שאירעה בעת ביקורו של הנשיא סאדאת בארץ. היועצים מצביעים על כך שמדד המניות הכללי נמוך רק ב-15% מהשיא של ערב הביקור, וטוענים כי השערים שוב גבוהים מדי. הם גם מייעצים במה כדאי להשקיע. כיוון שעצות-אחיותופל אלה כבר גרמו, ב"מפולת סאדאת", הפסדים אצל משקיי עים רבים. כדאי להזהיר את ציבור המש-קיעים מפני יועצים אלה, ולהוכיח עד כמה הולכי אותו שולל - בעבר ובהווה. ראשית, דוגמת המדד הכללי מסולפת, שכן עיקרו מושפע ממניות הבנקים. אלה ירדו במשבר סאדאת מעט מאד, וגרמו ירידה כללית של המדד ב-30%, בעוד קבוצות-מניות רבות כמו תעשייה ומקר-קעין, ירדו ב-80% - כך שגם עתה, המדד הכללי נמוך רק ב-15% מהשיא של ערב הביקור. אך מדד הענפים עדיין רחוק בעשרות אחוזים מן הרמה של אז, והבורסה עדיין רחוקה מהדברת השערים של אותה התקופה.

שנית, יש להזכיר שוב כי המפולת דאז נגרמה בעיקר בגלל הבנקים, בשיתוף-פעולה עם שרי ממשלה שיצאו בהכרזות אוויליות וסייעו בכך לבנקים, שרצו להוריד את השערים כיוון שאיבדו את הש-ליטה על המתרחש בבורסה בגלל ההיקף האדיר של המשקיעים, וכיוון שביקשו לאפשר לקרנות-הנאמנות שלהם לקנות מניות בזול. ואכן, בשיא הירידה החלו הקרנות רוכשות מניות בכמויות, ועשו רווחים אדירים מהפסדי המשקיעים ה-תמימים שמכרו בהפסד. עתה קשה ל-בנקים לחזור על התרגיל השקוף של אז, בין השאר בגלל הביקורת הציבורית הנמתחת על רווחיהם העצומים. העליה נגרמת בעיקר משום הזרמים האדירים של כספים שחורים הזורמים במשק. בשנת 1977 נוספו לשוק לפחות 20 מיליארד לירות שחורות, והן צריכות להיות מופנות למקום כלשהו. במפולת של פברואר הזהרנו מפני יציאה מ-מניות, ומפני השקעה בדירות, צמודים (הממשלה מטבע זר). כל מי שהשקיע באלה מתחרט עתה כהוגן. המדד עלה מפברואר ועד אפריל בפרט ב-10%, מחירי הדירות אינם עולים כלל. אלה שרכשו אותן בפברואר עשו זאת במחירי שיש, ואילו הדולר עלה באגורה או שתיים. לעומת זאת, המשקיעים שעשו לעצת מדור זה ונשארו במניות, הרוויחו בחזרה את כל השקעתם. אלה שהשקיעו מחדש

מניין הפער

בחישובי השכר?

השכר הרשמי של השכירים בישראל עלה בשנת 1977 ב-28%. באותה שנה עלה מדד המחירים ב-50%. מרבית העובדים במשק קיבלו לידיהם רק את השכר הרשמי, אך קיימות קבוצות עובדים המקבלות תוספות מעל השכר הרשמי. השוואת המדד של שנת 1977 למוצע המדד של שנת 1976 מראה כי הממו-צע של המדד עלה בשנת 1977 ב-38%. מכאן, שהמדד עלה במוצע ב-10% לפחות לעומת עליית השכר הריאלי הרשמי ב-3% בשנת 1976. ממוצע של שנת 1977, מתוספת יו-קר של 11.5%, שניתנה באפריל 1977; מתוספת שכר של 4.75%, שניתנה ביולי ומתוספת יוקר של 8.8% באוקטובר.

הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה פיר-סמה נתונים לפיהם גדל השכר הממוצע בשנת 1977 ב-47.3%, ולכן גדל השכר הריאלי ב-9.4%. לעומת השכר הריאלי ב-שנת 1976. מכאן שיער של 20% בין נתוני הלישכה המרכזית לבין חישובי ה-שכר הרשמי. מה מקור הפער? הביטאון "חדשות הפנסיה" טוען כי התוספות לחלק מן העובדים אינן מס-בירות פער זה. הם אילו קיבלו רבע מכלל העובדים שכר כפול מן הרשמי, היה הדבר מקטין את הפער ב-7% בל-בד. מי קיבל את תוספות השכר הגדו-לות, שהפכו פיגור של 20% בשכר הרשמי לתוספת של 10% בשכר הממוצע? "חדשות הפנסיה" טוען כי ההסבר

במניות הרוויחו עשרות ומאות אחוזים מפברואר עד עתה, תוך חודשיים. מדור זה פירסם כמה וכמה מנינים המלצות מפורשות לגבי המניות שרצוי לקנות. כל המניות שהומלצו הרוויחו עשרות אחו-זים. לדוגמה: "ירדן" עלה ב-120%, "אלגר" יותר מ-100%, "אלרון" יותר מ-90% ואילו מניות כמו יס-המלח, "נייר-חדרה", "נחשתן", "ישרס", מניות ה-ביטוח ו"טפחות" - כל אלה עלו פי-שניים ויותר.

מי שמעמ לעועצים אחרים, הפסיד את כספו. לדוגמה, הייעוץ שנתע היועץ הכל-כלי של "בנק לאומי", מנפרד גרסטן-פלד, מחברת הייעוץ, "ניוואל קונסל-טנס", הוא היה, בשירות בל"ל, מראשי הדוחפים ליציאה מן הבורסה, במטרה לאפשר לבל"ל לקנות מניות בזול עבור קרנות-הנאמנות שלו. גרסטנפלד אף הופיע בכלי-התיקשורת, ואמר כי הוא ממליץ למשקיעים לפתור את השקעותיהם: שליש במטבע-חוץ, שליש בצמודים ושלש בתוכניות-היסכון

יועץ גרשמןפלד לא לעשות כלום

של הבנקים. הוא לא המליץ להשקיע במניות, וטען כי ריווחיותן של החברות הפועלות בבורסה תיפגע קשות. הוא הד-גיש כי כדאי ביותר להשקיע בצמודים בטענה שעד אפריל יעלה המדד ב-25%, וכן להשקיע במטבע זר בטענה ששערי המטבעות יעלו כמו המדד.

מה לעשות עתה, לאור כל זה? הבריחה מן הצמודים נמשכת בגלל התשואה הני-מוכה, ובגלל הסכס הממשלה-הסתדרות על מניעת התייקרויות. כספים אלה זור-מים בעיקר למניות הבנקים הסולידיות. בין מניות אלה, זו שעריה נמוכים ביותר היא אי-דיביטלוניה, שמכפילה רק 6.5 לעומת 10 בבל"ל. מרבית מניות הביטוח כבר הגיעו לרמות גבוהות. מניות הנפט מסוכנות, הן בגלל הידיעות על כוונות מצריים והן בגלל הירידה בשאיבה. אנו ממליצים למשקיע לחכות לפני שייכנס להשקעות נוספות. יש לבחון בז-הירות מה יקרה בבורסה בימים הקרו-בים, ואם השערים הנוכחיים יהיו ריגפה חדשה או שיישארו התיקרה, לזמנ-הפרט למניות ששעריהן נמוכים בעליל, כמו אי-דיביט, שאר המניות המושכות נראות בעלות רמה גבוהה מכדי שיעשו רווח מיידי. העצה השבוע, אם כן, היא: לא לעשות דבר.

הוא בגידול שחל בשנים האחרונות ב-חלק התמורה-לעבודה לעומת התמורה-להון בחלוקת ההכנסה הלאומית. בשנת 1974 היתה התמורה-להון במשק 28.4%, ואילו התמורה-לעבודה היתה 8.6% בשנת 1977 היתה התמורה-להון 6.5%, ואילו התמורה-לעבודה היתה 93.5%. הסיבה לירידת חלק התמורה-להון היא, שהפרומה במס-ההכנסה בשנת 1975 השוותה את המיסוי השולי על שכר עבודה וריווחי חברות. בעלי-עסקים ומע-דיפים למשוך את רווחיהם כשכר ולא כרווחים. מכאן שחלק גדול מן הרווחים מתחלק על שנה כשכר עבודה, ומגדיל את ממוצע שכר העבודה במשק, הניתן, כביכול, לעובדים!